

RĪGĀ

2020. gada 6. janvārī
Nr. 1-23/1_e

Finanšu ministrijai
Paziņošanai e-adresē

*Par Ministru kabineta noteikumu projektu
"Automātiskās informācijas apmaiņas par
ziņojamām pārrobežu shēmām noteikumi" (VSS-1237)*

2019. gada 19. decembrī Valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināts Finanšu ministrijas (turpmāk – FM) izstrādātais Ministru kabineta noteikumu projekts "Automātiskās informācijas apmaiņas par ziņojamām pārrobežu shēmām noteikumi" (VSS-1237) (turpmāk – Noteikumu projekts).

Finanšu nozares asociācija (turpmāk – Asociācija) izskatīja Noteikumu projektu un tā sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumu (anotāciju) (turpmāk – Anotācija).

Asociācija atbalsta iniciatīvas nodokļu samaksas kontroles stiprināšanai, kad nodokļu maksātāji izmanto pārrobežu nodokļu plānošanas shēmas.

Asociācija sniedz viedokli par Noteikumu projektu un Anotāciju:

1. Noteikumu projekts, ar kuru paredzēts ieviest Padomes 2018. gada 25. maija direktīvu (ES) 2018/822, ar ko attiecībā uz obligāto automātisko informācijas apmaiņu nodokļu jomā saistībā ar ziņojamām pārrobežu shēmām groza Direktīvu 2011/16/ES (turpmāk - DAC6), **nosaka papildu ziņošanas prasības** nodokļu maksātājiem un starpniekiem, kuri sniedz konsultācijas saistībā ar pārrobežu nodokļu plānošanas shēmu ieviešanu.
2. Finanšu iestādes kā DAC6 subjekta iesaiste var īstenoties trīs kapacitātēs:
 - I. KAPACITĀTE - kā nodokļu maksātājs;
 - II. KAPACITĀTE - kā klientu konsultants ar aktīvu iesaisti pārrobežu nodokļu plānošanā;
 - III. KAPACITĀTE - kā finanšu pakalpojumu sniedzējs, nodrošinot pārrobežu maksājumu veikšanu un citus finanšu iestādes sniegtos ikdienas pakalpojumus (kreditēšana, finanšu instrumentu darījumi, grupas kontu risinājumi u. tml.).
3. Asociācija izprot kredītiestādes atbilstību **I kapacitātei** un **II kapacitātei**, ja tā piedāvā un veic klientu konsultēšanu pārrobežu nodokļu plānošanas jautājumos. Šādā gadījumā kredītiestāde to ietver atbilstošā iekšējā politikā un procedūrās un izstrādā ziņošanas mehānismu, lai nodrošinātu DAC6 prasību ievērošanu.
4. **III kapacitātes** ietvaros kredītiestāde izpilda klienta iniciētus darījumus un tai nav aktīva loma kā atbalsta sniedzējai pārrobežu shēmu īstenošanā. Asociācijas ieskatā DAC6

neuzliek kredītiestādei kā norēķinu pakalpojumu sniedzējai izzināšanas pienākumu noskaidrot ikkatru pārrobežu darījuma mērķi un izzināt darījuma detaļas ne vairāk, kā to nosaka ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu saistītās tiesību normas.

Ņemot vērā minēto, **Asociācija iebilst** pret Noteikumu projektā iecerēto kredītiestādes pienākumu identificēt un ziņot Valsts ieņēmumu dienestam ikkatru darījumu, kas atbilst Noteikumu projekta 2.2. punktā uzskaitītajām vispārīgajām pārrobežu shēmas pazīmēm. Pievēršam uzmanību, ka kredītiestādes rīcībā ir informācija par tās klientu, taču nav ziņu par iespējamā shēmā iesaistīto darījuma dalībnieku nodokļu rezidences valstīm, kas paredzēts kā primārais kritērijs, lai iestātos ziņošanas pienākums. Ievērojot maksājumu skaitu un lai būtiski nesamazinātu maksājumu ātrumu veicot to padziļinātu izpēti un manuāli iegūstot nepieciešamo papildu informāciju, kas izriet no Noteikumu projekta, nepieciešams noteikt kritērijus, kuru pārbaudi var veikt automatizēti.

5. Lai radītu tiesisko skaidrību, **Asociācija lūdz FM noteikt** atbilstošāko avotu (tiesību akts vai tā anotācija), kurā aprakstīt scenārijus, kas var liecināt par iespējamu nodokļu shēmu, uzskaitīt kritērijus, kuriem izpildoties, darījums būtu pakļauts ziņošanai un ziņas par iespējamu pārrobežu shēmu sniedzamas Valsts ieņēmumam dienestam III kapacitātes ietvaros. Asociācija lūdz ietvert skaidrojumu par to, kā paredzams interpretēt un piemērot noteikumus, kuri atbrīvo finanšu pakalpojumu sniedzēju no ziņošanas pienākuma, ja tas nezināja vai nevarēja zināt, ka ir ticis iesaistīts ziņojamā pārrobežu shēmā.

Asociācijas ieskatā Anotācijā jānorāda tiesību akta autora secinājums par nepieciešamību izpildvarai izdot atsevišķu metodisko materiālu – vadlīnijas/ieteikumi DAC6 noteikto normu ievērošanai kredītiestādēm kā īpaša veida III kapacitātes starpniekam, kurš nodrošina maksājumus – pakalpojumu, kuru izmanto ievērojama apmēra naudas līdzekļu aprītei.

6. **Asociācija vērs FM uzmanību**, ka nacionālo vadlīniju izdošanu pieļauj arī Eiropas Komisija, minot to savā vēstulē Eiropas banku federācijai https://www.financelatvia.eu/wp-content/uploads/2020/01/EBF_EC_DAC6.pdf. Par šādu Vadlīniju nepieciešamību Asociācija minējusi arī savā 27.12.2019. vēstulē Nr.1-23/230-e Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai. DAC6 mērķu sasniegšana ir iespējama tikai nosakot skaidrus kritērijus, kas jāņem vērā kredītiestādei nosakot ziņošanai pakļautus darījumus. Kā minēts Anotācijā “...nodokļu plānošanas struktūras ir kļuvušas īpaši sarežģītas”. To identificēšana un pārzināšana ir iespējama tikai pamatojoties uz konkrētiem ieteikumiem, lai kredītiestādes var izstrādāt iekšējās procedūras un noteikt atbilstošu rīcību konkrētās situācijās. Savukārt administratīvā un finanšu sloga noteikšana finanšu sektoram iespējama tikai tad, kad precīzi tiks definēts kredītiestādes veicamo darbību tvērums III kapacitātes ietvaros.
7. Asociācija norāda uz nepieciešamību **metodiskā materiālā ietvert** iespējamus uz nodokļu optimizāciju vērstos darbību **scenārijus un** detalizēti noteikt ziņošanas **kritērijus ne vēlāk kā līdz 2020. gada 1. maijam**. Termins piedāvāts ņemot vērā, ka ziņojums par pārrobežu shēmām par laika periodu no 2018. gada 25. jūnija līdz 2020. gada 30. jūnijam Valsts ieņēmumu dienestam jāiesniedz līdz 2020. gada 31. augustam. Metodiskā materiāla neesamība liedz kredītiestādēm veikt izvērtējumu nepieciešamajam kontroļu apjomam, lai nodrošinātu DAC6 ieviešanu. No šobrīd pieejamās informācijas nav iespējams novērtēt, vai ziņojamo darījumu konstatēšanai būs nepieciešami jauni darījumu pārraudzības risinājumi un datu atlase, kā arī nav iespējams izvērtēt visu apmācāmo darbinieku loku.

8. Asociācija vērs uzmanību, ka Anotācija norāda uz deleģējumu Ministru kabinetam “...noteikt priekšnoteikumus, kuriem iestājoties ir sniedzams ziņojums par pārrobežu shēmu, ziņojuma struktūru un saturu...”, taču Noteikumu projekts satur nepilnīgas norādes par ziņojumu struktūru un saturu.

Noteikumu projekts jāpapildina ar:

- a) informāciju par tehnisko risinājumu ziņu nodošanai (kanālu un failu formātu);
- b) informāciju par ziņām, kādas ziņojumā jāietver par darījumu un tā veicēju.

Asociācija atkārtoti uzsver – lai nodrošinātu DAC6 mērķa sasniegšanu un atbilstoši Anotācijā norādītajam “...VID kā kompetentā iestāde un citu ES dalībvalstu kompetentās iestādes iegūtu visaptverošu un būtisku informāciju par iespējami agresīvām nodokļu plānošanas shēmām”, svarīgi ir nošķirt kredītiestāžu kā pakalpojumu nodrošinātāju lomu, kas veic klientu iniciēto darījumu izpildi, no aktīvas līdzdalības nodokļu plānošanā.

Papildus minētajam Asociācija aicina FM veikt grozījumus Kredītiestāžu likuma 63. pantā, paredzot neizpauzamu ziņu sniegšanu Valsts ieņēmumu dienestam, lai kontrolētu nodokļu nomaksu gadījumos, kad nodokļu maksātāji izmanto agresīvas pārrobežu nodokļu plānošanas shēmas.

Asociācija pateicas FM par līdzšinējo sadarbību un izsaka gatavību piedalīties projekta tālākā virzībā.

Ar cieņu

valdes priekšsēdētāja

Sanita Bajāre

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

A.Ģirne, andra.girne@financelatvia.eu